

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

na posiedzeniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 1 grudnia 2022 r.
w sprawie radcy prawnego R. K. obwinionego o popełnienie czynu z art. 64 ustawy
z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 61 ust. 1 Kodeksu Etyki
Radcy Prawnego
po rozpoznaniu wniosku obwinionego r. pr. R. K. z dnia 15 października 2022 r. o
wyłączenie sędziego SN Marka Siwka od rozpoznania kasacji wniesionej przez r.
pr. R. K. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Rady Radców
Prawnych w Warszawie z dnia 25 kwietnia 2022 r. ewentualnie o zbadanie
spełnienia przez sędziego SN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności

postanawia:

- 1. nie uwzględnić wniosku o wyłączenie sędziego SN Marka Siwka od rozpoznania sprawy o sygn. akt II ZK 97/22,**
- 2. w pozostałym zakresie przekazać wniosek Prezesowi Izby Odpowiedzialności Zawodowej.**

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 27 września 2022 r., w sprawie o sygn. akt II ZK 97/22, Prezes Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej wyznaczył sędziego SN Marka Siwka do rozpoznania kasacji r. pr. R. K. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie z dnia 25 kwietnia 2022 r., sygn. akt WO-15/22, utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] z dnia 3 grudnia 2021 r., sygn. akt D [...].

R. K. pismem z dnia 15 października 2022 r., wniósł o:

1. wyłączenie od rozpoznania sprawy Sędziego Marka Siwka;
ewentualnie:
2. o zbadanie spełnienia przez Sędziego Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności i stwierdzenie, że w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do uznania, że Sędzia Marek Siwek nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności mające wpływ na wynik sprawy, a w konsekwencji wyłączenie tego Sędziego od rozpoznania sprawy z uwagi na niespełnianie tych wymagań;
3. o dołączenie akt osobowych Sędziego Marka Siwka i dopuszczenie wszystkich dokumentów tam zgromadzonych jako dowodów na okoliczność, że Sędzia Marek Siwek nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności.

Wnioskodawca argumentował swoje stanowisko faktem, że SSN Marek Siwek został powołany na stanowisko Sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Orzekając w sprawie o sygn. akt II ZK 97/22 Sędzia SN Marek Siwek rozstrzygałby o swoim statusie Sędziego Sądu Najwyższego, co z istoty podważa obiektywność Sędziego Marka Siwka w tej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie podnieść należy, że ustawodawca wprowadził szeroki katalog możliwości, za pomocą których zapewnienia się stronie prawa do rzetelnego procesu i bezstronnego sądu. Ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259; dalej: „ustawa nowelizująca”), z dniem 15 lipca 2022 r. dodano do ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U z 2021 r., poz. 1904, dalej u.SN) przepisy art. 29 § 4-25, regulujące instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Podobny instrument został wprowadzony w tym samym czasie

również m.in. w art. 42a § 3-14 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 2072, dalej „p.u.s.p”).

Od strony procesowej, nowe instrumenty prawne, określone odpowiednio w art. 29 § 5 u.SN i art. 42a § 3 p.u.s.p., zostały ukształtowane jako środki, w ramach których można formułować zarzuty braku niezawisłości i bezstronności sędziego z powołaniem się na okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego (realny) wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

W uzasadnieniu ustawy nowelizującej stwierdzono, że „celem tej instytucji jest zapewnienie uczestnikom postępowania sądowego (...) gwarancji procesowych, że nie występują jakiegokolwiek wątpliwości odnośnie bezstronności i niezawisłości sędziego orzekającego w sprawie”. Nowe rozwiązania nie dotyczą samej prawidłowości powołania sędziego i powierzenia mu zadań wymiaru sprawiedliwości, to bowiem nie podlega kontroli, na co zwracał uwagę chociażby Naczelny Sąd Administracyjny (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6 maja 2021 r., II GOK 2/18). Chodzi więc nie o ocenę powołania, ale o ocenę dwóch składowych łącznie: okoliczności towarzyszących powołaniu i zachowaniu sędziego po powołaniu. Co więcej, te dwie sfery rozpatrywane łącznie muszą – w ramach konkretnej sprawy – stwarzać realne zagrożenie dla standardu niezawisłości i mieć przez to wpływ na wynik sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Skoro zatem ustawodawca wprowadził opisane wyżej regulację, nie ograniczając jednocześnie odpowiedniego stosowania przepisów postępowania karnego w sprawach toczących się w oparciu o ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, brak jest podstaw do przyjęcia, że instrumenty te mogą być jednocześnie ze sobą konkurujące. Każdy z nich spełnia bowiem inną rolę ochronną strony w zakresie innych elementów mogących nie zapewnić jej prawa do rzetelnego procesu.

Przedmiotem niniejszej sprawy jest wyłącznie rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka od rozpoznania sprawy

o sygn. akt II ZK 97/22. Przywołane w piśmie okoliczności pozostają poza zakresem podstaw normatywnych wyłączenia sędziego zawartych w rozdziale 2 Działu II Kodeksu postępowania karnego w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Należy zauważyć, że r. pr. R. K. kwestionując prawo do rozpoznawania sprawy o sygn. akt II ZK 97/22 przez SSN Marka Siwka skupia się na udowodnieniu niekonstytucyjności powołania przez Prezydenta RP ww. sędziego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Okoliczność ta w żadnej mierze nie wykazuje w sposób należyty przesłanek zawartych w art. 41 § 1 k.p.k. i art. 40 § 1 k.p.k., co skutkuje tym, że wniosek o wyłączenie SSN Marka Siwka nie podlega uwzględnieniu.

W pozostałym zakresie należało wniosek przekazać Prezesowi Izby Odpowiedzialności Zawodowej celem nadania dalszego biegu wnioskowi o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.